

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. PÁFNOVELDE-UTCA 3.
Telefon száma 706.
HIRDETÉSEK ÉS NYILVÉRTÉSEK TÁJÉKOZTATÓI FELVEZÉSEK A KIADÓHIVATALBAN.
PÁRIAN FÜGGŐKÖRÜNK: John F. Jones & Co. Ltd. 10, Fish, Market Street, London.
LONDON FÜGGŐKÖRÜNK: Telet Office 11, Bloomsbury Square.
FRANKFURTban a M. N. Nemzetközi Kereskedelmi és Pénzügyi Társaság.
BRUXELLESben a M. N. Nemzetközi Kereskedelmi és Pénzügyi Társaság.
DÜSSELDORFban a M. N. Nemzetközi Kereskedelmi és Pénzügyi Társaság.
HAMBURGban a M. N. Nemzetközi Kereskedelmi és Pénzügyi Társaság.
MOSCVAban a M. N. Nemzetközi Kereskedelmi és Pénzügyi Társaság.
PÉTERVÁROSBAN a M. N. Nemzetközi Kereskedelmi és Pénzügyi Társaság.
SZÉKESFEHÉVÁROSBAN a M. N. Nemzetközi Kereskedelmi és Pénzügyi Társaság.
ZÜRICHben: Orell, Füssli & Co.
Közvetítő: Orell, Füssli & Co.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. PÁFNOVELDE-UTCA 3.
Telefon száma 788.
KÉRŐKÖRÖK MINDENKÉPP VISSZA.
CSAK BÉRMENYES LEVELEK FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Változó postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . . 40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
Egy hónapra . . . 20 kor. | Egy hónapra 3 kor. 60 fill.
Gyűjtő: 2. haza Németországba 12 k. 50 fill.
Franciaországba, Oroszországba, Törökországba, Spanyolországba, Svájcba, Romániába és Szerbiába, valamint az ottani országokba, melyek a szerkesztőséghez tartoznak, negyedévre 12 k. 50 fill.
Egy szám ára 12 fill.

Mai számunk főbb közleményei:
Vészerelek.
Lázadás a kolozsvári rendőrség ellen.
Angol-török konfliktus.
Orosz hajók szerencsétlensége.
A transzváli háború.
A kottingbrunni lövészegység ostroma.
Tárcsa: A nádorhuszárok jubileuma.
Regény: Jaqueline.

Budapest, augusztus 5.

Gróf Károlyi Sándornak a gönczi választókhoz intézett levele méltán kelthet föltűnést politikai körökben. A szabadelvű pártba beköltözött agrárius tábor im nyíltan száll sikkra. A szabadelvűséghez, mint a szabadelvű párt bevallott, hagyományos politikai irányzatához az agráriusoknak semmi közük.

Gróf Károlyi Sándor, az agráriusok vezére, annyira lebecsüli a szabadelvűséget, hogy egyetlen szót se veszteget rá. Előtte és neki csak kormánypart az uralkodó majoritás. Az ő választási programja, mely a gazdaságvesztés programját tartalmazza, egészen merev, egészen egyoldalú agrárizmus. Mint ilyen, határozott ellentétben van a szabadelvű pártunk sokszor hirdetett, és Széll Kálmán által is gyakran hangoztatott közgazdasági politikájával. Sőt valóságos hadüzenet ez ellen, mert egyenesen tisztességtelenség bélyegzi azt a politikát, mely a most kinyilatkoztatott merev agrárizmussal nem egyezik meg mindenben.

Ha ez a furesza programja tisztán csak a gróf Károlyi Sándor egyéni fölfogását juttatná kifejezésre, nem tulajdonítanánk neki valamilyen különös fontosságot. Mert régóta észleljük már, hogy gróf Károlyi Sándor a magyar gazdasági politika, sőt a magyar agrárizmus tefelgásában is igen zavaros eszméket hurcolgat bele a közéletbe. A kassai gazdakongresszuson is olyan évekelt hirdetett, melyek levele voltak zavaros elemelmondásokkal, s arról tettek tanúságot, hogy a gróf ur a saját célzataival szines egészen tisztában.

Amde a most kibocsátott programjában gróf Károlyi Sándor nemcsak a maga nevében, hanem az országos gazdaságvesztés nevében is beszél; emellegoza ugykell tekintenünk a dolgot, hogy az agrárius nagy urak a maguk egyoldalú gazdasági politikájukat bele akarják illeszteni a kormánypart programjába. Ez a beillesztés pedig másképpen nem történhetik, csak úgy, ha a szabadelvű párt akceptálván ezt a politikát, a maga régi közgazdasági elveit

egyszerden félredobja. Mert együtt sehogy sem férhetnek meg.

Hiszen nyilvánvaló, hogy a gróf Károlyi programja az ipari érdekeket ridegen háttérbe sorítja, s egyedül a mezőgazdasági érdekeket védelmezi, még pedig kizárólag a nagybirtok előnyeinek szinte tünőtlen szemmelartásával, a kereskedelmet meg épenséggel kizárja a magyar nemzeti érdekek szférájából. Ez a program lenézi a kereskedelmet, sőt mert általánosságban beszél a magyar kereskedelmi élet erkölcsi színvonalának alacsonyágáról; az egész magyar kereskedelmet legérzékenyebb oldalán sérti is, olybá tüntetvén föl ezt, mint erkölcsi szempontból megbízhatatlant.

Hol van ebben a programban csak egyetlen pont is, mely respektálja Széll Kálmán és a szabadelvű pártnak a különféle gazdasági ágazatok érdeksolidaritására vonatkozóan sokszor hirdetett álláspontját és azt az axiómáját, hogy a különféle ágazatok egyforma védelemben, egyforma megbecsülésben részesítendők?

És a jelek arra vallanak, hogy a mostani kormányzati rendszer mellett a gróf Károlyi-féle egyoldalú agrárius gazdasági politika hatalomra jut, mert a szabadelvű párt régi hibeiben nincsen annyi erő, erély és bátorság, hogy vele szembeálljanak. Ime, a fuzió következtül. Az ország már most is láthatja, hogy a szabadelvű pártban mit jelent a hirdett rendszerváltozás. Nem az általános politika erkölcsösség tételét, a mi csak üres írárszabnak bizonyult, hanem az egész régi szabadelvű szemléletbe való belefojtását.

A szabadelvű párt sajátja annak idején nyaghangon tiltakozott a szabadelvű pártba beköltözött agráriusok szervezkedési mozgalma ellen. Erősen hangoztatták, hogy Széll Kálmán nem tfréle mozgalmat a szabadelvű párt keretében. Nos, itt az írás, olvassátok! Itt van gróf Károlyi Sándor programja! Ebből kitűnik, hogy a szabadelvű párt agráriusok immár kezdenek Széll Kálmánnak a nyakára nőni.

És a mi most a gazdasági politika terén történik, az történik majd a szabadelvű párt egész politikája körül. Ugy kidobja ebből a szabadelvűséget a hatalmaskodó jövevény-had, mint a parancsolat.

Az egyetlen hatalom, a mely visszatar-totta ezt a hadat, már nincsen. Nyugszik már a keresési-uti temetőben. Lám, egy nappal Szilágyi Dezső temelése után gróf Károlyi Sándor már a vérszemet kapot,

ember bátorságával proklamálja, mint a kormánypart tagja és Széll Kálmán híve a legmerevebb agrárizmust.

Választási mozgalmak. Késmárkról távirat-ozik: dr. Keller Pál, a szabadelvű párt egyik jelöltje vissza-lepelt; Veszter Imrénének emellegoza most már csak egy ellenjelöltje van: dr. Töbke Béla úgyvéd. — A tatai választókerület szabadelvű pártja tegnap Kisfaludy Sándor kir. közgyűző elnöklése mellett tartott értekezle-tet **Konkoly-Thege** Miklóst, a Kéty országos képviselőjét újul jelölte és a jelölését lelkes hangu távirat-ban értesítette báró Podmaniczky Frigyes, az országos szabadelvű párt elnökét, biztosítván őt a szabadelvű eszmékhez való ragaszkodásáról. — **Veszecsről** báró Podmaniczky Frigyes tegnap a következő táviratot kapta:

«A Széll Kálmán programját követő verszezi szabadelvű Herceg Ferenc párt a mai napon tartott igen népes szervezkedő gyűlést egyhangulag és ösinte országgyűlési képviselőt egyhangulag és ösinte lelkességgel a jövő választásra újul jelölte. Mivel nagy melettségodot a párt megbízásából hatafias örömmel értesitem. **Zoffmann** Sándor, pártelnök.»

Báró Podmaniczky Frigyes erre a következő táviratban felelt:

«Herceg Ferenc képviselőnek, pártunk e kiváló tagjának ösztatlan lelkesedéssel törtent újul jelölését igaz és ösinte örömmel vettem tudomásul.»

«**Victoria zászlógyár** (VI. András-ut 1.) szállít legjobban és legolcsóbban zászlókat és jelvényeket. — Viki-dák megbízottak keresteknek.»

VIDEK.
Felkérjük vidéki tudósítóinkat s lapunk tártelt barátait: sziveskedjenek az Egyetértés szerkesztőségét minden választási közlésükről, mozgalomról, jelölésről távirattal vagy levelelben értesíteni, hogy minél kimerítőbb tudósításokat közölhessünk az országban immár mindenütt megindult választási mozgalmakról.

UJDONSÁGOK.

— aug. 5.
— Tisztelettel felbérjük azokat a t. előfizetőinket, a kiknek előfizetése július 31-én lejárt, hogy azokat mielőbb megújítják szerkesztésük, nehogy a lap szelkaldetésben fennakadás álljon be.

Előfizetési árak:
Egész évre 40 k. — f.
Negyedévre 10 " — "
Egy hónapra 3 " 60 "

Különös figyelembe ajánljuk, hogy hazánk legszebb és legértelmesebb divatlapjának: a **„Divatszalon”**-nak kiadóhivatalával kapott szerződésünk értelmében előfizetőink e lapot kedvezményes áron: egész évre 8 koronáért, fél-évre 4 koronáért, negyedévre 2 koronáért rendelhetik meg. Az előfizetési díjak az Egyetértés előfizetésével egy utalványon beköldhetők.

— **Személyi hír.** Cseh Ervin, a horvát-ügyek minisztere tegnap a fővárosból csákovai birtokára utazott.

Lázadás a kolozsvári rendőrség ellen.

A kolozsvári rendőrség az utóbbi időben halatlan brutalitásokat követ el a polgársággal szemben. E miatt már több nagyon kellemetlen konfliktusa is volt. Most legutóbb — mint már jelentettük — véres incidens volt közte és az iparosok közt. A polgárság végre meg-utána ezeket a botrányokat és védekezni kezd. Vasárnap délután gyűlést tartottak, a mely-lyeken a teendőket beszélték meg. Este pedig már valóságos lázadás tört ki, egy újabban felmerült konfliktus kapcsán. A tüntető lakos-ság megostromolta a rendőrséget, a város-ásig több rendőrt megsebesített, és csak a katonaság megérkezése sikerült a rendet helyre-állítani. Az igazlans eseményekről a követ-kező távirati tudósításokat kaptuk:

Kolozsvár, aug. 4.
Ma délelőt két gyűlést tartottak a minap törtent véres incidens tárgyában. A városi képviselőtestület tag-jaiknak értekezlet többek hozzájárulása után **Felitzsch** Arthur báró képviselő indítványára kimondták, hogy sürgős felmentést intéznek a kormányhoz, hogy soron kívül államosítsa a rendőrséget Kolozsváron.

Ugyanakkor népgyűlést tartottak a tornaintézet udva-rán. Több iparos hevesen kikelt a rendőrség durvasága ellen. Mindenkit esetelek sorolt elő, a melyekben sérel-met szenvedtek. A gyűlés 17 tagu küldöttséget küldött ki, a mely iratkozott a városi bizottsággal.

Kolozsvár, aug. 4.
Este 8 óra után a cirkusz környékén egy rendőrt össoztorúdt egy emberrel. Pár pillanat alatt óriási tömeg gyűlt össze, mely meg akarta lövöldölni a rendőrt. Erre segítésül érkezett a rendőrség két tásza, a kik kardot rántottak, miközben egy embert megsebesítettek. Ezután a tömeg elutottak a városházára, melyet a város megostromolt. Beverték az ablakokat, be-verték a főkapitány ablakait nagy zaj közöt. Ekkor a rendőrség hét század gyulogságot kért, a mely elzárta a városházát. A városban nagy az izgatottság. **Három rendőr megsebesült.**

Kolozsvár, aug. 4.
A városháza környékéről kiszorított néptö-meg este 9 óra után a tornavivoda körül gyű-lékezett össze, hol a nyári mulatók között ügyeltes rendőrök szoltak tartózkodni. A tö-meg betört a mulatóhelyiségekbe, a rendőrök azonban elbujtak és az emberek tomboló ha-ragukban most már a butoridorok, tükrök, ablakok ellen fordultak és semmit sem hagy-tak épségben. Itt is a katonaság zavarta el a zendülők.

A zendülés híre a zendülők felé terelte az embereket és az elhatalmasodott sokaság to-vább folytatta pusztító útját.
Kiadták a jelszót:
— **Mérgyünk a rabok házához!** Ott vannak a rendőrök!
A tömeg a városi fogház elé vonult, a be-zárt kaput feltörték, a rabok celláit kinyitották és szabadon bocsátották őket. Egy ember pisztoly-lal be is lött a rendőrök közé, de emberélet-ben kár nem esett.
— **Fel kell gyújtani a nyári színházat!** — ez volt az újabb jelszó, a nép oda is húzódott, de

tervüket nem valósíthatták meg, mert itt egy század katonaság megakadályozta ezt. A tömeg haragját megkísérelték beszé-dekkel csillapítani, hírlapírók közölték az em-berekkel, hogy **Deák** rendőrkapitány le fog mondani az állásáról. A megnyugtató beszéd azonban nem használt.

Deák nevének említésénél fölkeresték a rendőrkapitány lakását, a hol a **művés** csak hozzáérhettek, mindent elpusztítottak. Deáknek féval elzárkózott legelső szobájába és úgy várták be a zendülők távozását.

Szabó rendőrkapitány házat is fölkereste a haragos nép, berontottak az udvarra, a szo-bába, házépne nem volt odahaza és össoztorú-oztak minden háttérrel.

A katonaság most már teljes erővel fogott hozzá, hogy a nép romboló szenvedélyét meg-fékezze.
Az emberek dacosan szembeálltak a ka-tonasággal, botokat emeltek rájuk, sőt egy ember állítólag **leköpte Müller** zászlót.
A zendülők között észrevettek egy katonát is, a kit a katonaság ellogett. Tisztiszolga volt, a ki véletlenül került a tömeg közé.
Óriási erőfeszítés után és előkelő polgárök csillapító szavai után végre nagygyehezén rá-birták a népet, hogy romboló munkájában megálljon. A feligazított emberek nagygyehezén széledtek széjjel és csak a késő órákban borult csend Kolozsvár utcáira.

— **A tisztviselői mozgalma.** A Budapestet me-gyartandó állami tisztviselői kongresszuszt előkészítő köz-ponti bizottságnak elszállásoló és fogadó albizott-sága **Hauk** Gyula pénzügyi tanácsos elnökele alatt e hó 3-án, délután 6 órakor tartotta alakuló ülést. Meg-választották jegyzője **Csep** Józsefet és a bizottság köve-lendőket egyesítette ki magát: **Osikán** Rezső, **Stadler** Nándor, **Janszky** Jenő, **Nagy** György, **Keresztes** Domonkos, **Matheidész** Béla, **Nemes** Ignác, **Ti-ócsényi** Aladár, **Kammersperger** Ignác, **Faskó** Mihály, **Jakably** Elemér, **Östörkorsky** Albert, **Né-methy** János, **Parinszky** István, **Pressler** Antal, **Kreisl** Lajos, **Reé** József, **Igel** Jenő, **Leszk** Odón, **Brandstätter** Jenő, **Monspat** János, **Kékessy** Imre, **Blaskó** Arthur, **Bernát** Elek és **Pándi** József. Bizot-ságot küldtek továbbá ki, hogy a szállások és ven-deglők ipartestületi előnökökkel tárgyaljan, hogy a kongresszuson megjelene tisztviselők elszállásolása és étkezése merskellet aron történjen. Végül elhatározták, hogy megkeressék a központi bizottság elnökségét az iránt, hogy a kongresszuson megjelene azon tisztviselő-nevsort, a kik az elszállásolásra felteletlnek, e bizot-sággal mihamarabb közölje.

— **Frigyes császárné.** Az özvegy császárné állapota mind komolyabbá válik és az udvari orvosok alig reménykednek már életében. Frigyes császár özvegye hosszú ideje nehé-zbeteg és már több ízben áldtak fel életét. A beteg császárné régi baját egy újabb és fö-ltöbbre komoly betegség komplikálta. A fried-richshofi kastélybeliek aggódva ápolják ugyan a császárnét, de meggyógyulásához semmi re-mény. A beteg környezetének hangulata va-gasztalan. Frigyes császárné július eleje óta nem mozdult ki szobájából és ez időtől kezdve orvosi mindinkább hanyatlóban van. Legmeg-nitőbb környezete is csak röviden veheti kör-ül a beteg császárné ágyát és mert azon van

A nádorhuszárok jubileuma.

Messze hazajutott. Lembergben ünneplik az egykori vitéz nádorhuszárok ezredük alapítá-sának századik évfordulóját. A 12-ik es. és kir. huszárezred ez, a melynek alapításától fogva csaknem félszázadon át József nádor volt az első tulajdonosa. Az ezred multja ragyogó tükrre a nemzeti dicsőségnek, a melylyel Európa sorsát intéző nagy és véres csatákban koszorúta harczdett homlokát. A lóra termet dalias hajdúk és jászunkok, a kikből az ezred vitéz fiait szedték és a magyar nemes-ség virágából álló tisztikar a hadi események-ben oly gazdag zászföldön alatt mindig tisztán örizte meg lobogóját, s bár alatta több mint ezren estek el vagy sebesültek meg, sohasem érte zászlajukat az a fölt, hogy az ellenség diadal feljénye lett volna.

Ha végigtutajunk vérelt írt történetük lapjain, büszkén mondhatjuk el róluk, hogy „csak sást nemzenek a sások...”

A személyes bátorságunk, hősiességünk, hazaszeretnek és önfeláldozásnak oly nagy-szerű példái vannak föl előttünk az ezred történetének során, hogy csodálattal és nemzeti büszkeséggel tolthet el minden magyar szívet.

A napoleoni országosdöntő háborúk idején 1800—1801-ben alapították az ezredet a hajdú és jászunk kerületéből s tisztikarában ott álltak a magyar nemesség színt-javát élén Hertelendy Gáborral, a kinek édes anyja Csányi leány volt, a nagy vértanu Csányi László családjaiból.

Hertelendy mint közlegény kezdte szolgál-tatát a Kálnoky-huszárezrednél, de észrelv és karjával csakhamar utat nyitott magának s már tizenhárom év múlva ezredesegédséget lett. Már a török elleni hadjáratban is kitűnt, de halhatatlan nevet a francia háborúkban szerzett s a Cassanónál vívott véres csatában (1799 apr. 27.) oly hőstettet vitt véghez, a melyért a **Mária Terézia**-rend lovageresztjével tüntették ki. **Moreau** tábornok ugyanis annyira szorongatta két hadosztályukat, hogy azok alig állottak már a francziák meg-megújuló heves-rohamait. Ekkor Hertelendy, a ki már alezred-es volt, huszáraival az ellenségnek megkerülő hadosztályra vetette magát s **hatszor** megis-mét szedőitén gyors és élszánt roham után teljesen visszaverte a visszavonulási útjakat fejező franczia zászlóaljakat. Kétszáz fran-cziát vágtak le huszárai, elfoglalták az ellén-ség főhadiszállását, több ágyut, zászlót, löszé-kecsit zsákmányoltak és százzámra hozták a fegyvereket. Hasonló vitézséggel harczolt Her-telendy Trebbiánál, a hol sebet is kapott és Novinál.

Az ezred első parancsnoka tehát harczdett vitéz magyar nemes volt, ki haditudományát nem befutott szobában, hanem a harczmezőn

szerezte s az ő bátor, élszánt, hősiess szellemét öntötte bele egész ezredébe.

A zászlószentelést Érsekújváron tartották s ott volt József nádor is báró Alvinczy ve-zénylő tábornokkal.

Az európai csatákat, mely év-év után meg-újult, csakhamar alkalmat adott az új ezred-nek is a hősiess vértörérségre.

Már 1805-ben parancsot kaptak a francziák ellen való indulásra, Napoleon ellen ugyanis Anglia, Oroszország és Svédország szövetsé-gét kötött, a melyhez 1805. aug. 9-én Ausztria is csatlakozott. Az ezred Gúnczburnál, a Duna hídján nyerte a vértörérséget, a melyen a francziák tuleróvel ártotték s Csanády József alezredes czombján golyósebet kapott.

Dicsőségteljes, de szomorú napok következ-tek erre az új huszárezredre. Mak altáborna-gyot, a ki Ulm körül össozpontositotta az osz-trák-magyar haderőt, Napoleon és Bernadotte hadtestét elválták, ő maga később 23000 em-berrel kapitulálni volt kénytelen, míg Ferdinánd főherczeg lovasságtól fedezve menekülni igyekezett. Murat lovassága üldözte s utólrve roppant erővel vetette rá magát.

Hertelendy ezredes lellekésítve huszárait egy völgyben állította föl őket s Murat roham-át visszaverte. A francziák vezére ekkor tü-zérséggel állította a harczvonalba s iszonyatos kartászáppal igyekezett áttörni a huszároszlop-ponok. De ezek kösziklaként álltak a gyilkos tü-zet, a francia lovasok újabb rohamát is vissza-verték s csak órák múlva kezdtek hátrálni, a mikor a menekülő hadtest elvonulása már biztosítva volt.

Sok szép ifju huszár vesztette életét ez egyenlőtlen harczban, de dicsőséget szerettek ezredüknek, mert az ezredeslőt feléle a leg-ifjabb közhuszárig halált megvető élszánt-sággal harczoltak. Hertelendy Nördlingnél keresztülvágta magát huszáraival s kimond-hatatlán nélkülözött s elcsigázó erőltetett menetelések után végre elérte Csehországot.

Werneck altábornagy azonban szintén ka-pitulált s az ezred egyik osztálya, a mely e hadtestbe volt beosztva, **Oláh, Szobek, Andrassy** és **Haller** kapitányokkal együtt szintén francia fogságba esett. E véres és kétségbeesett harczok alatt teljes nagyságában láthatók a francziák a magyar huszárok rettenthetetlen bátorságát.

badították, több dragonyost levágtak, Posvay azonban 17 sebből vérezve fogságba esett. Polyák László káplár, a ki 11 huszárral ér-járaton volt, a hadtesttől elvágyva, az ellenség-szonalnak mindenütt keresztül vágta magát s embereivel szerencsésen megérkezett Cseh-országba.

Memmingen körül **Balog** András örmerster egy káplárral és 12 huszárral az ellenségess lovasság oldalára csapott s azt vakmerő kaszabolással a víz zavarba hozta, hogy az egész lovass-ág szétfűtött. Korom János közhuszár még azzal is növelte zavarukat, hogy az ellenségess parancsnokot levágta.

Természetes, hogy ez öldöklő harczok meg-tizedelték az ifju huszárezredet, de dicsőség-esek híre szétfűtött az országban s midőn ha-zértek, a polgárság mindenütt lelkesedéssel fogadta és megvendégelte őket.

Hertelendy 1808-ban tábornokká neveztek ki s József nádor ezredtulajdonos ez alkalom-ból rendkívül melegenag levélben emléke-zett meg kiváló hadi érdemeiről. A nádor meghagyta neki, hogy az ő költéségre festesse le magát, hogy arczképe és emléke örökre fennmaradjon az ezred történetében.

Szép világot vet a népszerű „Palatinus Jóska” magyar lelkületére az üdvözölő leve-lnek eme része:

„Kivánom, hogy élettörténetét arczképének háttér-ján magyarárolja meg, hogy azt a jóvendöbeli ezredesek adandó alkalommal az ezred emlé-keztető idezzék.”

Hertelendy után Csanády József lett a palati-nus-huszárok parancsnoka s 1809-ben már újul hadba vonultak a hős **Pontatovszki** ellen. A vitéz hajdu és jászunk fiuk lengyel földön is egyre-másra aratták a babért. Különösen kitűntettek magukat **Magyar, Seily** és **Babk** kapitányok, **Illéss** és **Bentley** főhadnagyk. **Csiszár** hadnagy, **Pilléssy** József és **Schön** József káplárok és számos közhuszár.

A bécsi békekötés végét vetvén a háboru-nak, a nádorhuszárok visszatértek hazájukba s a merre elvonultak, mindenütt lelkesen ünneplétek őket. Kecskeméten a város lako-mái rendezett a tisztikar tiszteletére s a legénységet is megvendégelte. A Pesten fel-állítandó Ludovica Akadémiára a hazafias tisztikar gyűlést rendezett s ezer forintot adott át a neves cézra, a miért József nádor különös megelégedéssel tudatta az ezreddel.

tylonyom lovasság elől **Illéssy** ezredes csak a legnagyobb önfeláldozás árán tudott Frey-burgi visszavonulást.

Ez öldöklő harczban maga **Illéssy** is csak-nem foglyul esett. **Schön** József örmerster azon-ban hős lovas ellen hősiesség védelmeze ma-gát, megmentette ezredesét is, a miért az előbbi ezüst vitézségi érem mellé most arany vitézségi éremt kapott.

Kovács Mihály közhuszár neki vágatott az ellenségess tüzértörégek, a tüzértöréket lekaszab-olta és két ágyut elfoglalt. A mikor pedig az üteg retírtál, egymaga ott maradt a két elfoglalt ágyu mellett, míg a mieink el nem vonultak. E hőstetteért arany vitézségi érem-mel tüntették ki.

Görbly József örmerster egy elfoglalt ágyu-akat, bár tuleróvel fogták körül, hosszas ék-yeseredet küzdelem után visszafoglalta, a miért ezüst vitézségi éremt nyert.

Az ezred az előcsapatok élén részt vett a lipseai három napos csatában is, a hol Napo-leon szerencsésüllega lehanatott. A nádor-huszárok régi hírnevükhöz méltóan harczoltak itt is, úgy, hogy a jelenelő Ferenc császár Napoleon gyors visszavonulása után Bazelben udvari szolgálattételre maga mellé rendelte az ezredet s követte a császár Párisba való dia-dalmas bevonulásakor is. Ezután az ezred visszatért Norobába, a waterlooi csata előtt ismét hadilábra állították, de nem jutott a tűzvonalba. A második párisi békekötés vissza-ada Európa nyugalalmát s az ezred hadkiegé-sztő kerületének székhelyére, Gyöngyösrre került. Itt halt meg első ezredesük, Hertelendy nyug. altábornagy s hálas ezrede, mely nagy pompával temette el, diszes sírkövet emelt hamvai fölé eme föllírásal:

ITT NYUGSZIK
MÉLTÓSÁGOS
HERTELENDY GÁBOR UR
CSÁSZARI S KIRÁLYI ALTÁORNAGY
MÁRIA TERÉZIA JELES REVD VITÉZE
ÉS A NÁDORLOVASÉZRED ALKOTÓJA.
KIVULT E VILÁGBÓL GYÖNGYÖSRÖN
ÉLETKÉRE 78-İK ÉVÉBEN
SZET-IVAN HAZA LÓ-IRÁN
1809-İK ESTÉBEN.
TISZTELŐL AZ EREMEKNEK
ÉS NAGYLELŐL ÖZ VITÉZNEK
EMLEKÜL ÁLLÍTOTTÁK.

Az ezred a hosszú békeidőt különböző állomásokon töltötte s 48-ig nem is adta elő magát semmi fontosabb esemény. A szabadsá-garcz kitörése azonban annál nagyobb próbára tette húsúgüket és hazaszeretüket. A prágai forradalom kitörése 1848. június 12-én a cseh főváros környékén taláta az ezredet s a nádorhuszárok, (a Fiknek József nádor halála után, 1847. január 12, ennek fia István főher-czeg nádor lett a tulajdonosuk) a felkelők ellen kivonult zászlóaljak elöcsapatát képe-zték. A csehek barrikádokat emeltek és ház-étetről lövöldöztek, de a Losonczy József

által vezetett huszárok támogatva a gyulogság sorsától, csakhamar elfoglalták a barrikádok-t. A prágai forradalom híre az egész ezredet össozpontositotta a cseh fővárosban s ott maradtak a nyugalom helyreállítáig októberig.

Időközben az ezred egyik alezredesét, **Gambos** Lászlót, **Mészáros** ösziályfőnöknek nevezte ki a honvédelmi miniszterumba s Pestre tá-vozt. Már alább beszimterembe hírt vette az ezred, hogy a magyarországi zavaros helyzet miatt István főherczeg leköszönt nádori méltóságáról s az ezred tulajdonos nélkül maradt.

Bármennyire tiltakozt is a beavatott körök a tisztikar előtt a magyarországi eseményeket, az mégis rögen tudta már, hogy hányat ütött az óra, sőt a legnyúgós előtt se volt titok, hogy országos kézzel akarnak nyulni ősi alkotmányukhoz és szabadságukhoz.

A nádorhuszárok tehát össozvetek s elha-tározták, hogy tenyegtetik hazájuk védelmére mindenáron hazaszkónek. Ennek előmennyi magyar források a következők: adták elő Midőn a nádorhuszárok az 1-80 dicsőséreddel del és 1-80 számu vérszereddél Prágá-körül táboroztak, az ezred ugy Latour, mint Mészá-ros hadgyimnasterektől parancsot kapott, hogy Magyarországra induljanak. **Widócskapat** herczeg azonban, a ki úgy látózik már ekkor meg volt avatva a kamarilla titkaiba és tisztán látta a helyzetet, a Kettős eseményekkel indo-lesítette s ezt a prágai parancsot nem tel-jesítette s a prágai később domotóri **Németh** kolta, mikor pedig később domotóri **Németh** József ezredparancsnok a magyar hadgyim-naszter sürgötéseire indulásra jelentkezett nála, a herczeg kurtán kijelentette előtte, hogy ezrede tovább is Cseh

nak, hogy a koronás asszonyt minden legcélszerűbb igazolomtól megváltják, még az udvarhoz tartozó rokonok közl sem engednek mindenkül közelebb. Így például a hesseni hercegi pár is csak néhány percig maradt ott a betegszobában, s ezt is, miáltal a császárné álomba merült. Kedvelt udvari orvosa, dr. Spilhegen kezeli a fejedelmi pácienszt, a kinek közelében tölti a tudos orvos minden idejét s az utolsó hetekben el sem távozott a császári lakosztályból. Ujabbon több jeles berlini orvostanári hívták meg a friedrichshofi aggasztóan beteg császárnéhoz.

Petőfi-ünnep. A budapesti egysélt jótékony magyar asztaltársaságok központi Petőfi Sándor halálának ötvenkétedik évfordulója alkalmából a hónap 11-én, vasárnap, a Borecs-utca 45-ik szám alatt levő kert-helyiségben Petőfi-ünnepet rendez. Az emlékünnep műsora: Először megnyitja: Tarja: dr. Barta Ferenc. Ünnepi beszéd: Tarja: dr. Szeffler László. «Talpra magyar!» Szavaja: Lukács János. Alkalmi költemény. Irt és szavaja: Kornai István. Petőfi politikai érdeme. Emlékezés. Irt és felolvassa: Szeles Imre. «A honvédség, Petőfi, Szavaja: Szendrey László. Alkalmi költemény. Irt és szavaja: Dura Máté. «Az örült», Petőfi-fő. Szavaja: Lukács László.

Crispi állapotok. Nápolyból táviratozták: A Crispi állapotáról tegnapi reggel fél 7 órakor kiadott orvosi jelentés szerint Crispi nyugodtan töltötte az éjszakát. Az ideges betegségi tünetek és a szívgyengeség egyre tart. A Crispi állapotáról délután 4 órakor kiadott orvosi jelentés szerint az érő hanyatlása és a szívgyengeség egyre tart. Öntudatát nem veszítette el a beteg. Az orvosok azt hiszik, hogy a betegnek feltétlenül nyugalmra van szüksége, mert a legkisebb izgalom is kedvezőtlenül befolyásolná állapotát.

Árpád-ünnep Pustaszeren. Tegnapi folyt le az érdeklődő mezejú pusztaári Árpád-ünnep. Szeged és vidéke hazafias népe minden esztendőben megünnepli ezt a napot. Honlapot Árpád-émelekor volt a szép ünnep színhelye. Az ünnepet a szegedi «Szombatosok» társasága rendezte, melyen több ezer ember vett részt. Az ünnep részletei a következők: Reggel öt órakor gyűlékezett az ezernyi hazafias szegedi tüzelőklakosok előtt és innen hosszú kocsisorban vonultak Pustaszerre. A résztvevők nagy része már a hajnali órákban ért az ünnep színhelyére. Váradny Gyula lelkes kinevezés órákban ismételtet tartott a szabadban, majd pedig beszédet mondott. Ezután a Szombatosok dalnokai elénekelték a Himnusz, mire dr. Tscheller leány elszavalta *Postkowitz* Arthur «Pustaszer» című költeményét. A költő képekben gazdag költemény elhangzása után dr. Kocsó István ügyvéd ünnepi beszédet mondott. *Csányi Gyula* költeményét szavalta el, mely után *László Antal* tartalmas beszéddel kezdte az ünnepséget. A Szombatosok a sikerült hazafias ünnep végét ért. Délután nagy népművelő rendezte be a pusztaári emlékünnepet.

Szentes Dániel — mint Párisból táviratozták — vasárnap délután megint felszállt léghajójával, a mely azonban kissé megrongálódott, úgy, hogy mindjárt le kellett szállnia. Ma reggel 6 órakor újra meg akarja kísértetni a felszállást.

Szilágyi József halála. Az ország minden részéből érkeztek a meghalogni tudósítványok s a szabadlevél pártos tudósítványok. *Lukács Sándor* pénzügyi tanácsosnak tegnap Rendelést *Szeged* kir. város tanácsa, gróf *Urbán* Ábrahám, v. b. t. t. *Lukács Antal* rendelést tag, *Tscholcs* János miniszteri tanácsos, *Tóth* József és dr. K. kamarás, dr. *Fehér* Elek közigazgatási bíró, *Mészáros* és *Hertelendy* országgyűlési képviselők, *Budó* Gyula miniszteri osztálytanácsos, dr. *Fabry* Sándor alispán, *Horváth* Sándor, dr. *Erner* Kornél egyetemi tanár, *Tóth* Arnold, *Kassai* Géza, báró *Horeszky* Ottó, *Károlyi* Károlyi Mihály, *Lukács* Imre, báró *Palmovics* Frigyesnek a szabadlevél párt élénkeinek a hődemézo-

vásárhelyi kormánypart levélben fejezte ki részvétét. *Verses*, melynek *Szilágyi* díszpolgára volt, gyászjelentést adott ki a haláleset alkalmából.

Ünnepi helyettesek. Az ősi hadgyakorlatok után a Komáromban állomásozó 12. gyalogrezdét, melynek a nemrég elhunyt m. k. *Kovács* György tiszsernny volt a tulajdonosa, *Trebince* helyezett át. A 12-esek helyét Komáromban a 83. gyalogrezdét fogja elfoglalni. A 12. gyalogrezdét tulajdonosként m. k. *Kovács* elhunytával ő felsége a román király öcsését, *Ferdinánd* hoznivalni herceget, Románia trónörökösét fogja kinevezni.

Érdekes számok. A *Figaro* érdekes dolgot közöl egyik közelebbi számában. *I. Napoleon*, a ki 1769 augusztus 15-én született, 1814 március 30-án, a császárság utolsó napján 44 éves és 227 napos volt. *III. Napoleon* — a ki 1808 április 20-án született — ugyan-csak 44 esztendő és 227 napos volt, a mikor 1852-ben december 2-án császár lett. Már most, ha ebből a véletlenből lehet következni, úgy a számúzó *Napoleon Viktor* hercegnék 1907 márciusában kellene a francia trónra lépnie, mert akkor éri el a kritikus kort, a mely össze esik a francia képviselőválasztások következő ciklusának végével.

Meghalt a lakodalma napján. Három napig tartott a rábai bíró fiának a lakodalma. Mulatott az egész falu *Varga* Mihály esküvőjén, mikor pedig szétoszlott a vendégsereg, a boldog fiatal férj is kiment az utcára, hogy elkísere a nászpént. Volt benne jó sok bor s az arzi kut karfájára tömészködött, belesett a vízbe és megfulladt. Mire ráakadtak a családtagok a fiatal férjre, már halott volt. A haluban nagy részét kísérő a fiatal asszonyt, a falu legzebb lányát, a ki mátkoskoronát a fején juttat az özvegyek sorába.

Zálogházi átvétel. A budapesti kir. zálogházak tervezése intézetében, az Eötvös-utca 3-ik szám alatt mindazokat a tárgyakat, a melyeket 1900. évi június hónapban 12 hónapra és 1901. január hónapban 6 hónapra véttek föl, a következőképpen árverék föl: A 6 hónapra felvett prémes, posztó vagy egyéb szöveteleket készült ruhákat, továbbá kelméket augusztus hónap 8-án, szeptember 12-én, a 12 hónapra felvett ingamezőket augusztus 24-én délután 2 órakor 6-ig, kelméket pedig ezen feltételre azonban délelőtt 8 óráig 6-ig. Az árverés alkalmán a tárgyak után való kiváltás vagy árverés az árverés napjától délelőtt 8 óráig kezdődik.

Megmérgezett család. Fűrér közlészében *Petrás* András erősebb felelőse ső helyett arzánnal fojté meg a vascorját. Egyik leányától két kórt és a töredésként az alakban levő arzent adta oda anyjának. Az arzent *Petrás* András hozta elő a pakanyitására. Késő este, mikor *Petrás* haza jött, lelést és leányát halva találta.

Megölték a pócziakat. Országosági dől határán, a Don és Denez partján a lakosoknak, de különösen az asszonyoknak legfőbb kereseti forrását *pócziak* szedése képezi. Ez a foglalkozás a mellett, hogy föltöbbször veszélyes, egészségtelen is, minthogy árohoszant kell a vízben állniuk, míg egy eddig megölt pócziakkal. A kenyérgéresnek ez a nehéz mőjja nem egyszer életveszélyes jót és nem ritka az sem, hogy egyszerű-műsor emberáldozatot követel. Kamenskaja közlészében történt nemrég, hogy egy dolgos asszony már mintegy százötven pócziat gyűjtött körösköjébe, a mikor tetest elette néhány póczi. Az asszony meg jó ideig tologatott a jövendőre apró állatokot, a melyk anyját vert szívték ki belőle, hogy az asszony a sok vízvesztés következtében alig bírta kivánszorogni a partira, a hol eszméletlenül elsüllyt. Szűkítése közben elesett és ekkor felborította a körösköt, a melyből tömeges póczi szabadult magára. A pócziak megtámadták a védtelen asszonyt és megölték rövid idő alatt. Az orvosok meg éltre keltek ugyan, de alig tért magához, újul összeesett és rövidesen kihelt a lelket. Az ilyen pócziak által okozott halál nem szokatlan azon a vidéken.

Katona Györgyöt felakasztják. Élet és halál győztré menyensége között tölti óráit a szegedi kir. Csillagbörtönben *Katona György*, a kit a tavasszal két gyilkosság elkövetésének büntete miatt két éltali hályára ítélte a szegedi polgárbíróság. A halálra ítél gyilkosságban már leérkezett Szegedre a királyi dőntés. A kabinet iroda a királyi határozatot szombaton küldötte meg az igazságszolgáltatásnak, a ki a királyi dőntésről zárt levélben értesítette a szegedi kir. büntetőbíróság elnökét, *Pókay Elek* kir. ítélőtáblai bírót. Szegeden legnagyobb titokban tartják, hogy mit tartalmaz a királyi dőntés. A mig annak tartalma a nyilvánosságra nem hozható, senkinek sem árulják el, hogy kegyelmet hozott-e a rabnak, avagy a király szabad fölyst enged-e az igazságszolgáltatásnak. Tegnapi délután Szegeden az a hír terjedt el, hogy a király nem adott kegyelmet a haláltárlételek. Ha ez így van, *Katona György* órái megvannak számlálva, kétszer 24 óra után kivégzés lesz Szegeden. A törvényszék elnöke hétfőn reggel 9 órakor hirdeti ki a törvényszék tárgyalási tervében a végleges ítéletet, valamint a királyi dőntést *Katona György* elti, a kit abban az esetben, ha nem kegyelmezett meg neki a király, azonnal a siralomházba szállítanak s huszonegy órával később a Csillagbörtön udvarán megöltetik az akasztás. Erre az ítéletre tegnap meghívták *Katona* védőjét. Hír szerint az ügyesség már ítéletkérdéseket is tett a kivégzésre. Táviratot küldött a kormányzóknak Budapestre, melyben kéri, hogy *Bali Mihály* hóhér próbájával azonnal Szegedre utazzék.

Gyilkos villámcsapások Medgyes-Balazson — mint tudósítók írja, — pénteken égi háború volt. A közsg meg részben ütt le a villám. A templom tornyát két félre repesztette, szerencsére senki sem vett bent a templomban. Astalos Antal háza előtt egy von perccel tőpött szél a villám, a déli és északi utcaonk is több háza ütt. A esabai-uton az úgynevezett *Csepessány* család épületében levő kocsiműhelybe is becsapott, a hol a kocsist és feleségét ölte, kik szörnyű haláltak. Ugyanakkor a kocsinak egy nyolc éves leánya is meghalt, a többi fia pedig megsebesült. — Csütörtökön és pénteken óriási viharok voltak Békéscsábán is. Gyomán éjjel becsapott a villám Nagy János házába is felgyújtotta. — Gaudabán a vihar összedőlt egy nagy utca, a romok alatt elpusztult két kanász. Szentmihályi Sándor és Szabó Imre. Szeghalmon két helyen beült a villám. Kéhalom pusztaán pedig egy kázaht gyújtott fel.

A vörös kákos. Liptó megyei *Szent-András* községben tegnap éjjel borászati tűz pusztított. A közsg lelérese a lángok martalékává lett. Két emberélet is esett áldozatul a pusztító elemnek. Este 7 óra tájban eddig ismeretlen okból ütt ki a tűz egy ottmaradt-gazda esztendő. A mepek óta tartó hószorgalmat okozta a tűz gyors terjedését, s a monostori alig lehetett gondolni Ezek parasztházban *húsbégt* egy beteges öreg asszony s annak felgyűléstől *bizott* kis gyermek. Legelőt összesen 18 lakozás mekképekkel, egy szeszüző, továbbá a rom. kath. iskola és plébánia. A templomot sikerült megmenteni. Elpusztult továbbá több szarvasmarja, sertés és juh. Szervezett tűzoltóság nem volt közlészben. A kir meghaladja a 100.000 koronát. A nyomor igen nagy.

Gonosz mostoha. Borzalmas gyilkosságnak jutott a nyomira a bresztovici eszendorog, Mostohaanya vadállati kegyetlenkedéséről, van szó, a ki a gondjaira bízott leányát elpusztította. *Pányik* Vince bresztovici lakosként özev ember vette feleségül *öz. Cságor* Andriest. Pányiknak 8 éves, Cságorinak pedig hat éves leánygyermek volt. A hogy Pányik megcsóválta, a két leányka esakhamar megszerette egymást és jó pajtások lettek. A mostohaanya is jól bánt egy ideig férj gyermekeivel, de azután folyton ültöztette. A kis leány nem mert az apjának panaszkodni, mert akkor meg jobban kiköpték a mostoháját. A mult heten azután úgy megverte a kis leányt, hogy ez belebetegedett s így megpuadt az apa is a dolgot, a ki ezután alaposan elverte az asszonyt. Azóta az asszonyt folyton az járt az esztendő, miként pusztulna el a kis leány, ki ekkor már vadállati kegyelenséggel ültözött. Tegnapiótt valami miatt ismét nekirepült a kis gyermeknek, bevitte

az istállóba s ott ültette, a mig a gyermek eszméletét vesztve összeesett és meghalt. A gonosz asszony akkor megremült, loscolta a gyermeket, újul eszméletre akarta kelteni, de biz ez többet nem jött életre. Hogy büntet halálra ítélte a keriben görögött és abba eltemette a kis halottját. Este, a mikor a férj haza jött, nagy sírás közl mondta el, hogy a kis leány délután elment hazulról és azóta nem tért vissza. Pányik, rosszat sejtve, bejelentette az esetet a eszendorognek, a mely mindenféleké kereste a kis leányt. Végére is a mostoha asszony kis leányát vették elő, a ki meggyőzve a eszendoróktól, elmondta, hogy a kis Teréz a édes anyja elásta a kerbe s megcs mutatta a helyet. A eszendorók megtalálták a leány holtestét s erről azonnal értesítették a törvényszéket. A gyilkos mostohát pedig őrizet alá vették.

Izgalom egy temetőben. Tegnapiótt délután egy órák embert temettek a királyi kút mellettről. A temető mentel nagy kerület tettek végig a Szántó, Deák Ferenc-utcaonk és a piactőn át. E nagy kerület miatt a temetőt végző gör. kath. esperes és pap nem akarta kíséni a szörny nagy megleben a temetőt. Meglehető izgalom keletkezett erre a temetés részvevők között, úgy, hogy a lelkes végére is engedve, kénytelen volt végigkíséni a több kilométeres kerület utoa a holtestet.

Napernyős kutyák. Párisban egy darab idő óta divatba hozták, hogy a lovakat a nagy hőrségtől megvédeni — kálapap lették el. Erre a munitra most Brüsszelben divatba jött, hogy az emberek *kutyákat napernyővel* ladják el, nehogy sokat keljen szenvedniük az égető napsugárról. A kutyák napernyője a tejürsü asszonyok hozták divatba, kálapap nem volt lehetséges alkalmazni, mert a kutya a lonal idecsébb lelvén, nem téri meg fején akarta a legkönnyebb kálapap is. Az újfajta napernyő egészen van megkonstruálva és igen egyszerű. Egy vkony drótra feszített visszondaraból áll, a melynek árnyékában vígan szálhatnak a legforróbb napon is a kutyák.

Hidjelés ellen — gyufaméreg. Szörnyű burzsisással gyűjtötte magát egy polgárszönyű O-Bresin, a mirt tudósított a következőket írja: Tegnapi megmérgezte magát *Santa Mihály*né Széria Katalin. Reggel, mikor az ura munkára ment, még örömező menta neki, hogy tud már jó orvosságot a hidjelés ellen, el is készítette. A dőlben hazatér ember halva találta feleségét, a ki három esomé gyufát áztatott le és azt megitte. Mire az orvost kihívták, orvosi kintok között kiserverték. Most azt kutatja a rendőrség, hogy vajon ki adta a szeszestelen asszonynak azt a tanácsot, hogy hidjelés ellen gyufát adjatok neki.

Munkásgyűlés. Tegnapiótt délelőtt 8 órakor a külső váci-ut. 19. szám alatt levő Kelemen-féle vendéglőben a gyári munkások gyűlést tartottak: *a gyári munkások helyzete* napirenddel. A gyűlésen *Kovács* Béni elnökelt. Az első szónok *Benes* Pál gyári munkos volt, utána *Klein* Henrik beszélt. Ez utóbbi különösen a munkások helyzetével foglalkozott különös tekintettel a munkaviszonyokra és a csekély bére. Szóval tette meg a nagy munkánálküliséget. Gyűlés után a munkások rendben tavoztak el a gyűlés helyéről.

Életant azantlos. Tegnapi délelőtt *Nagy* József 20 éves asztalossegéd a Ferencz József-rakpartnál a Dunába ugrott. Meg éltve kimentek. A mentők a *Rokusa* szőlőházba.

A fürdő áldozata. *Waldhauer* Antal gyilkos tegnapelőtt Upesten fürdőit. Fürdő közlészben az ar elragadta és a Dunába fűt. Holtestét tegnap kifogták Upesten, az esztendőn vasúti útt ment.

Magyar Trósmasakal 17-20% foszfophosphor, ebből ca. 80% cetranszaban oldható. 75% porinon, 80 grammis igen szűkben legelőssobban ajánl a *car-tellen* karal *alio* *Storri*-gyárak központi irodája Budapest, IX., Dandár-utca 25.

Lisnart Vilmos festő ajánlunk árnyékp. szent-képek, régi képek jóvávalára; műtermében VIII., Hunyadi-utca 27. képeknek nemcsak családi ezimerek, színház díszletek és costume képek.

Váltszótt zászlok és cikkek a legelőssobban a *Hunyadi zászloggyárban* szereshetik be. VIII., Hunyadi-utca 27.

SPORT.

Kottingbrunni löversenyek.

Tegnap nyert befejezt a kilencnapos, eseményekben gazdag kottingbrunni meeting. A tegnapi utolsó napon futották a klasszikus kottingbrunni nagy díjat, melynek 20.000 koronás díjért igaz csak igen kevés, mindössze négy ló vett részt, de mind a négy az első klasszistart, tartozik és mindegyik szőp málra tekinthet vissza. *Ignatieff* vite a legnagyobb sulyt és *Patronnak* négy fontot kellett ezeldania. Ignatieff mindazonáltal nagy formáról tett tanúságot és feltartva győzött *Patron* ellen, Frangepán harmadik egy fejösszeval a visgoss kilogvot Bruce Low ellen. A nap többi futama mi különöset sem nyultot. Ellenben megemlést érdemel a program második futamának, a kőtevesek eladóversenyének lefolyása. Hat ló indult, négy a *Herbert Reeves* istállóból és három a *Reynold* istállóból. Így természetesen az istálló azzal a loval akart nyerni, a mely nekilégjobban *tetszett*, az ilyen versenyeknek pedig semmi relevancia nem lehet. Az így futamokban csak igen kevés ló indult, mert a legtöbb istálló már elhagyta Kottingbrunt. Nagy meglepetés volt *Lacigula* gyzelmese a bucsuversenyben *Nevemind* és *Quid nuno* ellen.

A részletek eredmény a következők:
I. *Gátverseny* 1800 k. 3200 m.
1. Hg. Aversperg 46 sm. *Fakir* 75 kg. lov. *Williamson*
2. Dr. Haber 36 sm. *Savoyard* 85 kg. > *Slim*
3. Chermel Gy. 48 sk. *Eluici* 66 kg. > *Brown*
4. G. Siemensták 46 Waepen 67 kg. > *Hesp*
5. Capt. Joe 66 spk. *White* hie 65 kg. > *Wisnek*
Könnyen 3 h. 1.86, 4 h. 3-dik. — *White* hie kizűt. — *Tot.*: 10: 20. Hejre: 50: 70, 117.

II. *Kőtevesek eladóversenye*. 2000 k. 1200 m.
1. Eleonora menes sk. *Bukcsia* 51 kg. lov. *Gilchrist*
2. Haupt. *Bochenrode* *Aeromant* 51 kg. > *Huxtable*
3. Napócsy menes sk. *Pat* du jour 48 > *Ross*
4. > sk. *Minarett* 48 kg. > *Segrott*
5. Erosi menes Miss *Chamberlain* 49 > *Southey*
6. Fátörányi menes sk. *Preferensse* 44 1/2 > *Rohovský*
7. > sk. *Windsradt* 48 kg. > *Slack*
Eros küzedelm után fejösszeval 4 1/2, 7. hozmal 3-ik. — *Tot.*: 10: 17. Hejre: 50: 59, 54, 82.

III. *Kottingbrunni díj*. 20.000 kor. 2800 m.
1. Dr. *Ulrich* 75 sm. *Ignatieff* 50 kg. lov. *Tal*
2. Dr. *Rothschild* N. 35. *Patron* 54 kg. > *Adams*
3. Dr. *Harkányi* L. *Frangepán* 50 1/2 kg. > *Walton*
4. Gr. *Trautmannsdorff* Bruce *Low* 50 1/2 > *Ross*
5. *Ign* könnyen 4 hozmal 1.86, 6 hozmal 3-dik. — *Tot.*: 10: 26. Hejre: 50: 62, 80.

IV. *Eladóverseny*. 2000 k. 1000 m.
1. Mr. *Lincoln* 46 *Royal Flush* 56 kg. lov. *Bullford*
2. Mr. *Silton* 46 sm. *Gondy* 61 1/2 kg. > *Black*
3. Mr. *Rodrigy* 36. *Rózska* *Lili* 53 1/2 kg. > *Adams*
4. *Ign* könnyen 3 hozmal 1.86, nyakhozmal 3-ik. — *Tot.*: 10: 15.

V. *Kőtevesek eladóhajnácija*. 2000 k. 1000 m.
1. Gr. *Trautmannsdorff* *Frascetti* 47 1/2. lov. *Ross*
2. *Egyedi* L. pk. *Fata* *Morgana* 47 1/2 > *Slack*
3. *Hörög* M. pm. *Bekés* 53 1/2 kg. > *Pudames*
4. *Dreher* A. sk. *Fahr* *dahin* 57 1/2 kg. > *Clemmson*
5. Col. *Argus* fm. *Escamillo* 52 kg. > *Southey*
6. *Chermel* Gy. sm. *Sarkas* 47 kg. > *Segrott*
7. *Ign* könnyen két hozmal 1.86, nyakhozmal 3-dik, nyakhozmal negyedik. — *Tot.*: 10: 25. Hejre: 50: 74, 83.

VI. *Hörögök négyversenye*. 1800 k. 2400 m.
1. Lov. *Wiener*-*Weiten* R. *Kyrida* 65 lov. *Lawton*
2. *Hörög* M. shcr. *Belyar* 65 kg. > *Sina*
3. Mr. C. *Wood* *Windsor* 65 kg. > *Brown*
4. *Braganzal* hg. pk. *Alfalfa* 65 kg. > *Huxtable*
5. Hg. *Taxis* spm. *Scarab* 65 kg. > *Hesp*
Eros küzedelm után fejösszeval 4 1/2, három hozmal harmadik. — *Tot.*: 10: 14. Hejre: 50: 55, 77.

VII. *Beuca-verseny*. 2000 k. 1000 m.
1. *Wiener* *Welen* R. *Lacigula* 54 1/2. lov. *Ross*
2. Dr. *Springer* G. *Neoverind* 54 1/2 > *Adams*
3. Dr. *Ulrich* 75. *Quid nuno* 56 kg. > *Taral*
Könnyen nagy hozmal első, két hozmal harmadik. — *Tot.*: 10: 39.

hívás különben annál is inkább felesleges volt, mert az erred néhány tiszte már szep-temberben hozzá fogott a terv keresztülteléhez. Ez pedig abból állott, hogy mivel a Prága körüli husszas és fardasztos toborozás alatt lovak, ruházatok és felszerelések sokat szenvedett s így a nagy utca a 10.000 órség részéről várható erélyes üldözés folytán nem bírnák ki, előbb visszamennek előbbi állomáshelyeikre, ott a raktárból mindent kiszönek, a mire szükségük van, lovakat is kiphente-tek s csak úgy vágnak a nagy utak.

Hanem mivel *Balla* Endre káplár hetedmagával már előbb megszökött és szerencsésen el is vergődött *Poszonyba*, *Dessewffy* Dénes hadnagy ellen pedig hadtörvényszéki vizsgálatot indítottak, ezt a tervet *Szék* Lajos kapitány és *Dessewffy* hadnagy úgy módosították, hogy ne menjenek vissza től szállásukra, hanem egyenesen induljanak haza.

Ama pontokat, hol az egyes szakaszok gyülekeznek, tüzetlen kijelölték, egy örmezer azonban meghúsiította csaknem egy félzárad pontos megjelölést, úgy, hogy a két tiszthez *Szendy* örmezerrel és hat káplárral csak 32 huszár csatlakozott. Kimondhatatlan nélkülölések a gyakori véres összecsapások után okt. 11-én érkezett a félzárad *Poszonyba*. Utközben egyszer egy félzáradnyi szörnyörmején és gyilkos pusztakünn kellett átörökök s ekkor három huszár életével fizette meg honszerelmét.

A szökevény nadorhuszárokat nagy lelkesedéssel fogadták. Sréter országgyára s a Frangepán-csapat parancsnokává, *Dessewffy* száradassá és *Szentpétery* hadnaggyá nevezték ki. *Szentpétery* utóbb Iglónál esett el. Az előbb hazaszökött *Ballát* is hadnaggyá léptették elő s vele szökött vitézek: *Rossnay* Pál, *Bécs* Sándor, *Báti* Péter, *Tó* Sándor, *Robota* Endre, *Báti* Mátyas és *Gyöngyi* Márton tiszteleire a pesti egyenlőségi körben lakonát rendeztek. Egy másik káplár, *Kovács* György harmadmagával Leitmeritzből szökött meg, de eltévedett, porosz Szilárdra jutott, a hol lefegyverezték s kiszolgáltatták Ausztriának, mely Olmütze vitette s négy évi várfogságra ítéltek. Nemsokára ezután *Fürdő* Gida főhadnagy és *Hollán* Hugó hadnagy egész századukat hazavezették.

De gyzasos sorsra jutottak azok a vitéz nadorhuszárokat, a kiket *Skoklay* örmezer akart *Brixenből* hazavezetni. Ez osztály szököst a nyílt ellenszökött sulyosított, mert mikor *Szék* örmezer indulást vezényelt, *Skoklay* előregrogt lovával s kardját Magyarország felé megvillantva, így kiáltott:

hogy körül voltak fogva s a szük völgy katalánban ki nem bontakozhattak, fájdalmas könyveze lerakták a fegyvert.

E szökevény nadorhuszárokat a hadügyminiszter megítédelte, s a vértanúk sorát a derék *Skoklay* örmezer nyitotta meg. Egy örög kürtösért, a ki mellén a kettős szögálatú örmezer viselte s a kinek golyóhalállal kellett volna kiumlnia, az állomásparancsnok táviratilag kért a császártól kegyelmet s azt meg is kapta.

A nadorhuszárokat hazaszököésnek részleteit az erred története a magyar forrásoktól eltérően mondja el. Eszerint az erred 1849 májusban kapta a parancsot, hogy Olaszországba induljon. Osztályonként mentek Felső-Ausztrián. Karinthián és Tiroln keresztül. Már Klattauban teljes felszereléssel vonult a laktanya udvárára egy eskadron ama szándékkal, hogy Magyarországba szöknék. Parancsnokuk *Stahly* Ferenc kapitány piztolyaljával kezében eléjük állt, rövid beszédet tartott a legénységhez, a melyben „gyalánztok” (?) mondtotta a kötelességszegés szándékát s kijelentette, hogy mindenkül, a ki a kapuhoz közeledni mer, lelő; gyilkolják meg aztán a többiek, ha oly gyávák és gonoszok a saját kapitányukat. E gyűjtö beszédre a legénység megjelente *Stahlyt* és visszatért kötelességéhez. Midőn a további menetelés alatt emissziósúrtól felizgatta e század legénysége megint inogni kezdett, *Stahly* erélyes közbelépése újul észre térítette őket. Karinthiában azonban *Losenstein*-*Leuthenthal* zendülés támadt, a melyben *Bösis* alezredes, báró *Taxis* kapitány és több huszár a zászló védelmében kiválóan kitüntették magukat. (Ebből nyilvánvaló, hogy a derék huszárok régi, sok esztábon győzelemesen leggett zászlójának is magukkal akarták hozni.) *Kisszék* kötelességéről megjelendek, meg akart szököni, hogy a további szögálat alól kivonja magát (?) De már 1849 június 11-én utérde sonek s legénységét. Az 55-ik gyalogrezdét egy zászlóval parancsnok kapott, hogy *Loeben*-*Szent-Mihály* felé felállítsa, a palatinus huszárrezdét szökevényeit feltartóztassa. *Erdő* hadnaggy az utcsoróban századával tüzet fogtál s a huszárokat megjelentésük alkalmával felszökött, hogy törjenek vissza erélyes erőseített húségükkel. Alig volt kézsze a csapatok elrendezésével, a mint a huszárok elővégett felbukkant s láttukra meglepetve elővégett, hogy tisztes azonban habozás nélkül visszafordult, a nélkül, hogy a főhadnaggy ideit engedett volna a megszökött s így gyorsan rohamot vezényelt. Megszökött zab-lával s a kérésbessé esztánságtal rohog-lával s a huszárokat a gyalogság közé, mely gyorsan sortírozott adott s a huszár és tisztek hályonban esett, négy huszár pedig halálosan megsebesült s még aznap meg is hal-

tak. A többiek kénytelenek voltak magukat megadni, csak vagy 20-nak sikerült. (A kik közül szintén többen sebet kapáltak) elmenekülni, de a faluban ezeket is elfogták, másnap *Breckba* kísértek és megítédeltek őket.

Eme kivégzett derék magyar huszárokat is oda kell tehát számítaniuk a szabadságharc hőseivel vértanú közt.

Az ezrednek 1850-től 1875-ig aról *Haller* Ferenc lovassági tábornok volt a tulajdonosa. Résztvevett számos kitüntetésért nyert az erred a riv

